

IZVANAERODROMSKO SLIJETANJE I UZLIJETANJE ZRAKOPLOVA NA KOPNENIM I VODENIM POVRŠINAMA

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2018-004

Lista revizija:

Revizija br. 0 / 07.08.2018.

Revizija br. 1 / 25.09.2019.

Revizija br. 2 / 16.09.2026.

1. Područje primjene

- 1.1. Ova Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti (u daljnjem tekstu: Naredba) propisuje uvjete za izvođenje izvanaerodromskog slijetanja i uzlijetanja (u daljnjem tekstu: IASU) zrakoplova.
- 1.2. IASU helikoptera uređuje se posebnim propisom.
- 1.3. Ova Naredba se ne primjenjuje na izvođenje IASU balona.
- 1.4. Ova Naredba se ne primjenjuje na izvođenje IASU kada je drugim propisom određeno da odobrenje nije potrebno.
- 1.5. Ova Naredba ne obuhvaća zahtjeve definirane primjenjivim propisima za plovību u unutarnjim vodama, unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru.
- 1.6. Ova Naredba ne oslobađa operatora zrakoplova od obveze pribavljanja drugih suglasnosti i odobrenja koje proizlaze iz odredaba propisa iz područja vlasničkih i drugih stvarnopravnih odnosa te propisa iz područja prostornog uređenja i zaštite okoliša.

2. Osnova za izdavanje Naredbe: Članak 5. stavak 15. i članak 19. Zakona o zračnom prometu („Narodne novine“ 69/09 i 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14).

3. Svrha Naredbe

Svrha ove Naredbe jest utvrditi uvjete za izdavanje odobrenja za IASU te propisati dodatne uvjete za izvođenje IASU na kopnenim i vodenim površinama.

4. Povod za izdavanje/reviziju:

Izmjena i dopuna uvjeta za izvođenje IASU na vodenim površinama radi omogućavanja provedbe tečaja osposobljavanja za ovlaštenje za jednopilotni hidroavion.

5. Definicije i skraćenice

Za potrebe ove Naredbe koriste se sljedeće definicije i skraćenice:

IASU (*izvanaerodromsko slijetanje i uzlijetanje*) - operacija slijetanja/uzlijetanja zrakoplova na/sa površine koje nisu registrirane površine ili aerodromi za koje je izdana svjedodžba ili odobrenje.

Gusto naseljeno područje – bilo koje područje unutar grada, mjesta ili naselja koje se pretežito koristi za stanovanje, poslovne ili rekreacijske svrhe.

Nadležno tijelo - druga javnopravna tijela osim Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo (dalje u tekstu: Agencija), primjerice ministarstva (MUP, MORH), jedinice područne i lokalne samouprave.

Opravedana potreba - označava dokazivu nužnost izvođenja IASU operacija na kopnene površine, kada ne postoji razumna i sigurnosno prihvatljiva alternativa korištenja aerodroma ili registrirane površine. Opravedana potreba ne može se temeljiti na operativnoj pogodnosti, osobnim razlozima, uštedi vremena ili komforu.

RIS (*River Information Services*) - riječni informacijski servisi za potporu upravljanju prometom i prijevozom u unutarnjoj plovidbi.

Kopnena površina - za potrebe ove Naredbe podrazumijeva površine na kopnenom području Republike Hrvatske.

Vodena površina – za potrebe ove Naredbe podrazumijeva unutarnje vode, unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske te sve druge vodene i morske površine prikladne za izvođenje IASU, osim onih na kojima je nadležno tijelo zabranilo takve operacije.

VTS (*Vessel Traffic Service*) - služba nadzora i upravljanja pomorskim prometom.

6. Opće odredbe

6.1. IASU na kopnenim površinama odobrava se samo kada za to postoji opravdana potreba, odnosno kada je korištenje najbližeg aerodroma ili registrirane površine neprikladno ili neizvedivo s obzirom na vrstu ili svrhu operacija. Operator mora dokazati opravdanost potrebe te navesti broj operacija i vremensko razdoblje za koje traži odobrenje.

6.2. Konačnu odluku o opravdanosti zahtjeva donosi Agencija.

6.3. Odobrenje za IASU izdaje se na ograničeni vremenski rok i/ili ograničeni broj operacija, ovisno o vrsti operacije odnosno opravdanosti potrebe. Odobrenje za IASU na kopnenim površinama izdaje se isključivo za povremene operacije koje ne predstavljaju redovito korištenje iste površine za slijetanje i uzlijetanje.

6.4. IASU u komercijalnom zračnom prijevozu nije dozvoljeno.

6.5. IASU se smije izvoditi isključivo danju i u vizualnim meteorološkim uvjetima.

7. Opći zahtjevi za izvođenje IASU

- 7.1.** Prilikom planiranja i pripreme izvođenja IASU, operator i zapovjednik zrakoplova moraju uzeti u obzir najmanje:
- a) konfiguraciju terena s obzirom na prilaznu i odlaznu putanju te na putanju u slučaju neuspjelog prilaženja
 - b) svojstva površine s obzirom na ograničenja vizualnih referenci (refleksija i sl.)
 - c) stanje površine (prepreke, prisutnost osoba i životinja, objekata, vozila, plovila i sl.)
 - d) raspoloživost i dostupnost pomoći u nevolji na lokaciji
 - e) dimenzije prostora i udaljenost od objekata ili područja aktivnosti na lokaciji i
 - f) specifična ograničenja na lokaciji izdana od strane nadležnih tijela.
- 7.2.** IASU se smije izvoditi samo ako je površina odgovarajuća za tip/klasu zrakoplova i vrstu operacije koja se izvodi te ako se operacije izvode u skladu s odredbama ove Naredbe i uvjetima iz odobrenja.
- 7.3.** IASU se ne smije izvoditi na površinama na kojima je nadležno tijelo to zabranilo.
- 7.4.** IASU operacije su zabranjene unutar gusto naseljenih područja, te u blizini skupova ljudi, osim kada se zrakoplovom sudjeluje na zrakoplovnoj priredbi u skladu s propisom kojim se uređuju zrakoplovne priredbe.
- 7.5.** Zapovjednik zrakoplova je odgovoran za sigurno izvođenje IASU i dužan je poduzeti mjere sprječavanja neželjenih događaja vezano za izbor mjesta i pravca IASU.
- 7.6.** Prilikom izvođenja izvanaerodromskog slijetanja, zapovjednik zrakoplova mora odabrati takvu putanju da u slučaju nužde može sletjeti, a da pritom ne ugrozi sigurnost osoba, zrakoplova, imovine na tlu i vodenim površinama.
- 7.7.** Prije početka izvođenja IASU na kopnenim površinama, zapovjednik zrakoplova dužan je obavijestiti Operativno-komunikacijski centar nadležne Policijske uprave.
- 7.8.** U slučaju izvođenja IASU na vodenim površinama, zapovjednik zrakoplova dužan je najkasnije 30 minuta prije slijetanja ili uzlijetanja obavijestiti nadležnu službu za nadzor i upravljanje prometom (RIS ili VTS, ovisno o području izvođenja operacije) i nadležnu kapetaniju o mjestu i procijenjenom vremenu izvođenja operacije, putem telefona ili drugim odgovarajućim sredstvom komunikacije.

8. Dodatni zahtjevi za izvođenje operacija

- 8.1.** Za izvođenje IASU zrakoplovom na kopnenoj površini, površina za slijetanje/uzlijetanje mora imati potrebnu duljinu i širinu.
Potrebna duljina površine za slijetanje/uzlijetanje zrakoplova mora odgovarati duljini propisanoj letačkim priručnikom ili odgovarajućim dokumentom, uvećana za 30%.
Potrebna širina površine mora iznositi najmanje trostruku udaljenost između vanjskih rubova kotača glavnog podvozja ili 10 metara, ovisno što je veće.
- 8.2.** Za izvođenje IASU zrakoplovom na vodenoj površini raspoloživa površina za slijetanje/uzlijetanje mora imati dimenzije odgovarajuće performansama zrakoplova i

vrsti operacije, uzimajući u obzir zahtjeve letačkog priručnika, vjetar, valove, struje, prepreke te prilaznu i odlaznu putanju.

8.3. Prije početka izvođenja IASU na kopnenoj površini, zapovjednik zrakoplova dužan je osigurati da je putanja zrakoplova u prilazu ili odletu takva da je zrakoplov u svakom trenutku udaljen najmanje 500 ft (150m) od objekata i skupina ljudi.

8.4. Kada zapovjednik zrakoplova namjerava koristiti pomoć osobe na površini, dužan je prethodno upoznati tu osobu sa zahtjevima sigurnosti (*safety briefing*) i uvjeriti se da je ta osoba u stanju pružiti adekvatnu pomoć.

8.5. Ukoliko će se u zrakoplovu nalaziti putnici, uz obavezne elemente informiranja putnika, zapovjednik zrakoplova dužan je prije leta obavijestiti putnike da let uključuje izvođenje IASU na površinama koje nisu aerodrom ni registrirana površina te ih upoznati s posebnim opasnostima povezanim s takvom operacijom.

8.6. Zapovjednik zrakoplova koji izvodi IASU prema aerodromu sa statusom međunarodnog aerodroma, dužan je primjenjivati alternativne mjere zaštite civilnog zračnog prometa određene za ovakve operacije u sljedećim područjima:

- a) zaštita zrakoplova od neovlaštenog pristupa
- b) provjera identiteta putnika
- c) vođenje popisa putnika i
- d) prijevoz oružja i izvješćivanje aerodromskih službi prihvata i otpreme.

8.7. Zapovjednik zrakoplova mora nadletjeti mjesto planiranog slijetanja putanjom koja mu omogućava stalan vizualni kontakt s površinom koju je odabrao za slijetanje kako bi:

- a) izvršio zadnju provjeru uvjeta za slijetanje prije konačne odluke o mjestu i pravcu slijetanja
- b) signalizirao svoju namjeru slijetanja osobama na površini i u blizini izabranog mjesta slijetanja
- c) provjerio stanje površine, prepreke, smjer, svojstva i brzinu vjetra, prisutnost predmeta i objekata na površini, prisutnost i pravce kretanja osoba i životinja u blizini mjesta slijetanja i
- d) odredio plan sigurnog kretanja zrakoplova nakon slijetanja do mjesta parkiranja, pristajanja, sidrenja ili veza, ovisno o vrsti površine.

8.8. Kada više operatora zrakoplova izvodi operacije na istoj površini istovremeno, zapovjednici zrakoplova odgovorni su za koordinaciju letačkih aktivnosti.

8.9. Zapovjednik zrakoplova dužan je tijekom izvođenja IASU imati primjerak Odobrenja za izvođenje predmetnog IASU.

9. Odobrenje

9.1. Odobrenje za IASU izdaje se operatoru zrakoplova ako su ispunjeni uvjeti iz ove Naredbe.

9.2. Zapovjednik zrakoplova mora imati:

- a) važeću pilotsku dozvolu i odgovarajuća ovlaštenja za upravljanje zrakoplovom kojim se izvodi IASU

9.2. Zapovjednik zrakoplova mora imati:

- a) važeću pilotsku dozvolu i odgovarajuća ovlaštenja za upravljanje zrakoplovom kojim se izvodi IASU
- b) dodatno, ukoliko će se u zrakoplovu nalaziti putnici, najmanje tri slijetanja i uzlijetanja u posljednjih 90 dana na zrakoplovu istog tipa ili klase s kojim se namjeravaju izvoditi operacije i
- c) dodatno, ukoliko će se IASU izvoditi na kopnenim površinama avionom, najmanje 150 sati ukupnog naleta.

9.3. Zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje IASU podnosi operator zrakoplova na obrascu koji utvrdi Agencija i objavljuje na svojoj mrežnoj stranici.

9.4. Uz zahtjev za izdavanjem odobrenja operator mora priložiti dokumente važne za evaluaciju zahtjeva, a koji su navedeni na obrascu zahtjeva. Agencija može po potrebi zatražiti i druge dokumente važne za izvođenje IASU koje smatra relevantnim za izdavanje odobrenja.

9.5. Operator zrakoplova može podnijeti jedan zahtjev za više zrakoplova i zapovjednika zrakoplova.

9.6. Agencija može u odobrenju pojedinom operatoru zrakoplova odrediti obvezu slanja pisanoga izvješća o izvršenim IASU.

9.7. Agencija neće izdati odobrenje ako:

- a) operator zrakoplova ne dostavi podatke i dokumente potrebne za odlučivanje o zahtjevu
- b) nisu ispunjeni uvjeti iz ove Naredbe
- c) ocijeni da bi izvođenjem planiranih operacija mogla biti ugrožena sigurnost ili
- d) za IASU na kopnenim površinama nije dokazana opravdana potreba.

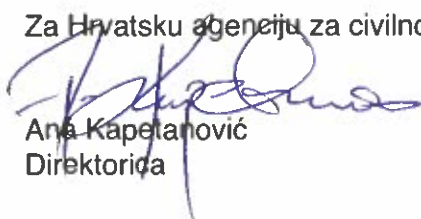
9.8. Ukoliko Agencija ustanovi da operator zrakoplova postupa protivno odredbama ove Naredbe, ili ukoliko utvrdi da je odobrenje izdano na temelju neistinitih podataka, pokrenut će postupak kojim može oduzeti ili privremeno oduzeti odobrenje.

10. Stupanje na snagu

Ova Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti stupa na snagu danom objave na službenim internetskim stranicama Agencije.

U Zagrebu, 16.09.2026.

Za Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo:

Ana Kapetanović
Direktorica